

Jacques Necker b.v.

Postadres

Postbus 85203
3508 AE Utrecht

T. 030-233 44 29

F. 030-262 34 38

Raadsleden zeggen: 'Coalitieakkoord mist financiële dekking'

Raadsledenmonitor 2010

 collegebenw.nl
 [de lokale rekenkamer.nl](http://de.lokale.rekenkamer.nl)
 gemeenteraad.nl
 [provinciale staten.nl](http://provincialestaten.nl)
 griffie.nl

Jacques **Necker**

‘Coalitieakkoord mist financiële dekking’

Dit is een van de bevindingen op basis van de uitkomsten uit een door 1500 raadsleden ingevulde digitale enquête die Gemeenteraad.nl heeft uitgezet. Bovendien blijkt dat veel raadsleden vraagtekens plaatsen bij het sturend vermogen van het gesloten akkoord. Een meerderheid gelooft niet dat het mogelijk is met het akkoord in de hand het college af te rekenen op meetbare doelstellingen, niet tussentijds en ook niet na 4 jaar. Vooral de raadsleden uit de oppositie zijn vernietigend in hun oordeel over de mogelijkheid het college te controleren en af te rekenen op heldere prestaties.

De raadsleden zijn in de enquête onder meer gevraagd naar de rollen van de raadsleden, de ondersteuning die zij van de griffie krijgen, hun waardering voor de rekenkamercommissie en hun oordeel over de wijze van vergaderen. De uitkomsten maken inzichtelijk waar raadsleden positief over zijn. Dat het in veel opzichten beter kan, leren de uitkomsten ook.

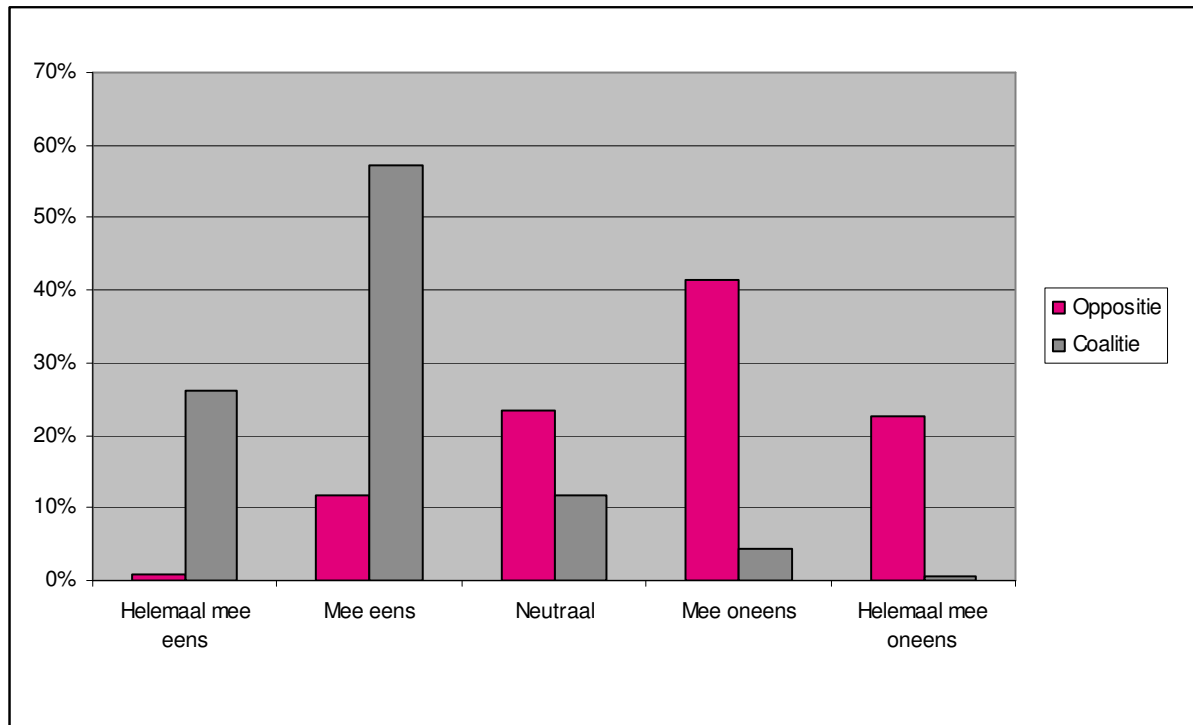
Naast het zeer kritische oordeel over de dekking van het coalitieakkoord is het opvallend dat raadsleden niet tevreden zijn over de mate waarin zij de agenda bepalen. Het rapportcijfer voor ‘de eigen agenda bepalen’ komt gemiddeld uit op een 6.4. Het is in dit licht opvallend dat 62,8 % van de raadsleden het (helemaal) eens is met de stelling dat ‘een groot deel van de discussies in de raadsvergadering gaat over uitvoeringskwesaties en niet over kaders’.

Ontevredenheid over totstandkoming bestuursakkoord

4 op de 10 van alle bevroegde raadsleden geeft aan het (helemaal) eens te zijn met de stelling dat er ‘heldere procedures bestaan voor het tot stand brengen van een bestuursakkoord / collegeprogramma’. 6 op de 10 is beduidend minder positief. De beoordeling van het bestuursakkoord, zowel het tot stand komen als de inhoud, laat grote verschillen zien tussen coalitie- en oppositiepartijen. Ten aanzien van de stelling over de ‘aanwezigheid van heldere procedures voor het tot stand brengen van een akkoord of programmama’ geeft namelijk 54% van de respondenten uit coalitiepartijen een positief antwoord. Dit in tegenstelling tot niet meer dan 20% van de raadsleden behorende tot de oppositiepartijen.

Dit verschil tussen oppositie en coalitie blijkt ook uit de uitkomsten ten aanzien van de stelling ‘ik ben tevreden over de wijze waarop het bestuursakkoord / collegeprogramma tot stand is gekomen’. Van de respondenten die na de verkiezingen in maart in de coalitie terecht zijn gekomen geeft 83,4 % aan tevreden te zijn over de totstandkoming. Van diegenen die in de oppositie zitten geeft slechts 12,5 % aan tevreden te zijn.

Grafiek 1: 'Ik ben tevreden over de wijze waarop het collegeprogramma / bestuursakkoord tot stand is gekomen'

Dat het coalitieakkoord geschikt is om het college te beoordelen en af te rekenen lopende en na afloop van de bestuursperiode, wordt door nog geen 50 % van de raadsleden onderschreven. Op de vraag of 'het akkoord een reële financiële dekking heeft' geeft 37,5 % van de totale groep bevraagde raadsleden aan het hiermee (helemaal) eens te zijn. Vooral die raadsleden die in de oppositie zitting hebben genomen na de laatste verkiezingen zijn in dit opzicht zeer negatief. Van hen geeft slechts 6,2 % aan inderdaad van mening te zijn dat er sprake is van een reële financiële dekking.

De respondenten geven aan dat bezuinigingen en de economische ontwikkelingen de belangrijke onderwerpen zullen zijn in de komende raadsperiode. Kennelijk wachten veel gemeenten op duidelijkheid vanuit het Rijk. Als die duidelijkheid er niet is dit najaar dan zal vooral de begroting voor 2010 met veel (politieke) spanningen omgeven zijn.

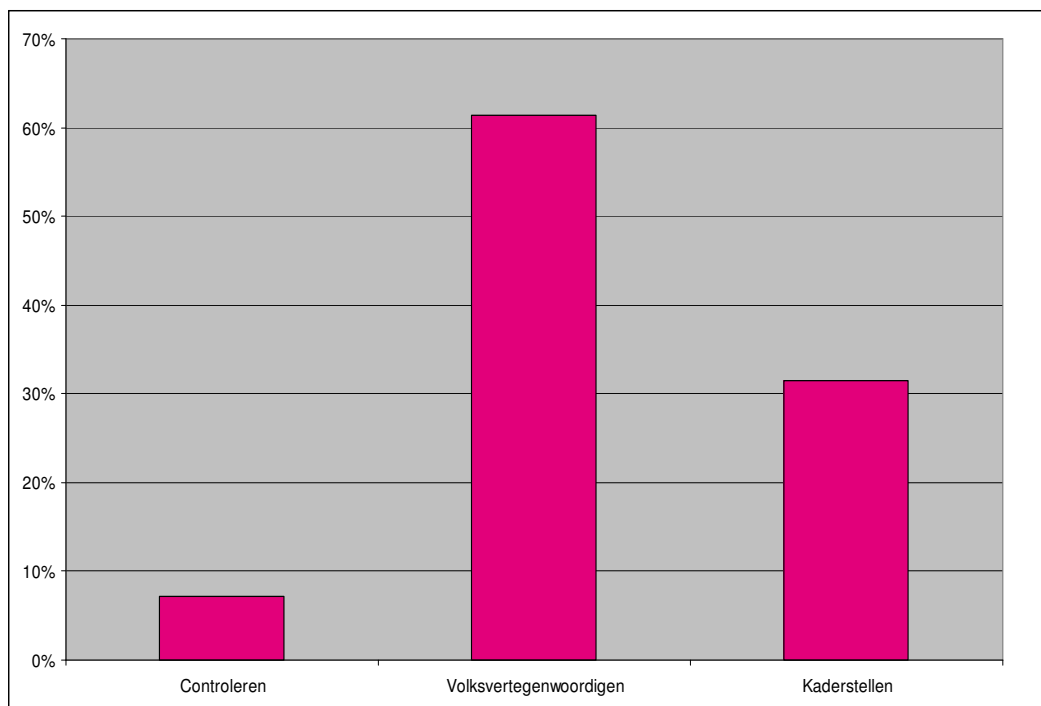
Adviseur Jasper Loots van Gemeenteraad.nl / Jacques Necker

is niet verrast door de resultaten: 'Vaak is niet duidelijk waar het coalitieakkoord of collegeprogramma toe dient en dus is nogal eens onvoldoende nagedacht over het proces van de totstandkoming en de vorm van het akkoord. Moet het een dik of juist een dun akkoord worden? Wie is verantwoordelijk voor een goed akkoord? De griffie, de gemeentesecretaris, de coalitiepartijen? Dat de dekking ontbreekt belooft niet veel goeds. Het wordt een hete herfst want de dekking moet worden gevonden. Dat zal tot spanningen leiden tijdens het vaststellen van de programmabegroting in het najaar'.

Raadsleden hechten het meeste belang aan volksvertegenwoordiging

De rollen van een raadslid zijn kaderstellen, controleren en het volk vertegenwoordigen. 61% van de raadsleden geeft aan de rol van volksvertegenwoordiger het belangrijkste te vinden. Slechts 7% vindt de controlerende rol het belangrijkste. 43% geeft aan dat de volksvertegenwoordigende rol ook het meeste tijd vergt. De tijd die aan controleren en kaderstelling wordt besteed is min of meer gelijk.

Grafiek 2: 'Wat is uw belangrijkste rol als raadslid?'

Op de vraag hoe raadsleden de burger meer bij de politiek gaan betrekken, plaatst 51,7% zich expliciet in de rol van volksvertegenwoordiger: meer de straat op gaan om contact te zoeken met de burger en zo voeling te houden met de samenleving. 44,4% geeft aan burgerinitiatieven actief te willen stimuleren. Het bepleiten van referenda vindt bij slechts 6,6% van de respondenten steun. En 5,4% geeft aan zelfs helemaal geen ambities te hebben om de burger meer bij de lokale politiek te betrekken.

Reactie Evert Jan Kruijswijk Jansen, adviseur bij gemeenteraad.nl / Jacques Necker en werkzaam als interim-griffier:

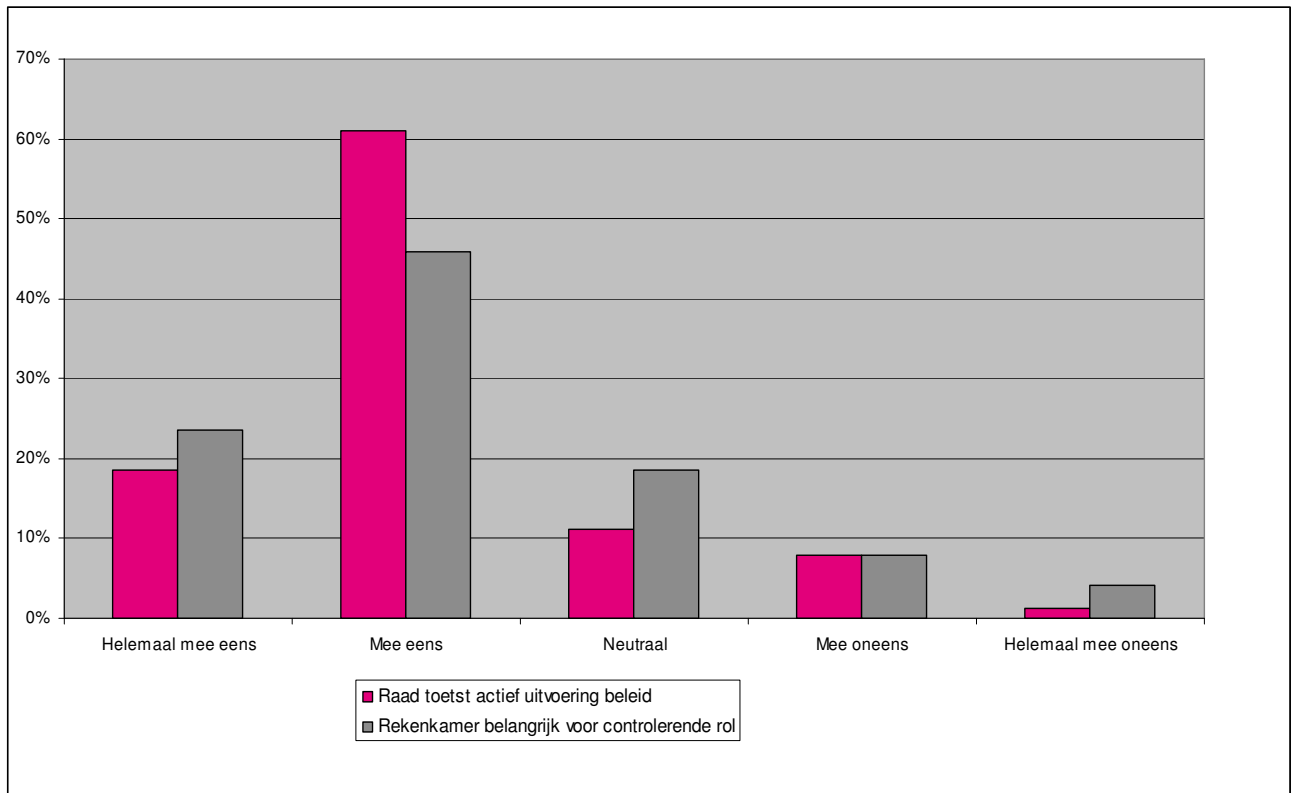
'Ik zie dat veel raadsleden worstelen met hun rollen en de rolvermenging die toch optreedt. Je zit gemakkelijk op de stoel van de bestuurder. Ik vermoed dat nogal wat raadsleden ook een sociaal wenselijk antwoord hebben gegeven. Zij zijn van plan veel naar de burger toe te gaan, maar zullen toch vooral ook weer veel op het gemeentehuis zijn te vinden'.

Een vijfde (22%) van de respondenten wil burgers op een andere manier betrekken bij de lokale politiek. Hierbij noemen raadsleden vooral zelf bereikbaar zijn als aanspreekpunt en daarnaast zelf contact zoeken met burgers. Ook worden sociale media, zoals Hyves en Twitter, en voorlichting genoemd als een manier om inwoners meer bij de politiek te betrekken. Ook werd in de enquête gevraagd of ‘de huidige vergaderwijze in de gemeenteraad voldoende ruimte biedt aan burgers’. 62% van de raadsleden meent dat dit het geval is.

Raadsleden tevreden over controle-instrumentarium

De controlerende rol van de raadsleden wordt aanmerkelijk beter beoordeeld dan de sturende / kaderstellende rol. Bijna 80% van de raadsleden is het eens met de stelling dat de raad actief toetst op de uitvoering die het college geeft aan vastgesteld beleid. Bijna 70% onderschrijft het belang van de lokale rekenkamer voor de controlerende rol van de gemeenteraad. 12% van de raadsleden is van mening dat de rekenkamer(commissie) niet van belang is voor de controlerende functie van de raad. Ook de rapportcijfers voor de verantwoording van het college richting de raad zijn goed. Voor de kwaliteit van de programmabegroting, jaarstukken en bestuursrapportages geven de respondenten gemiddeld een 7.

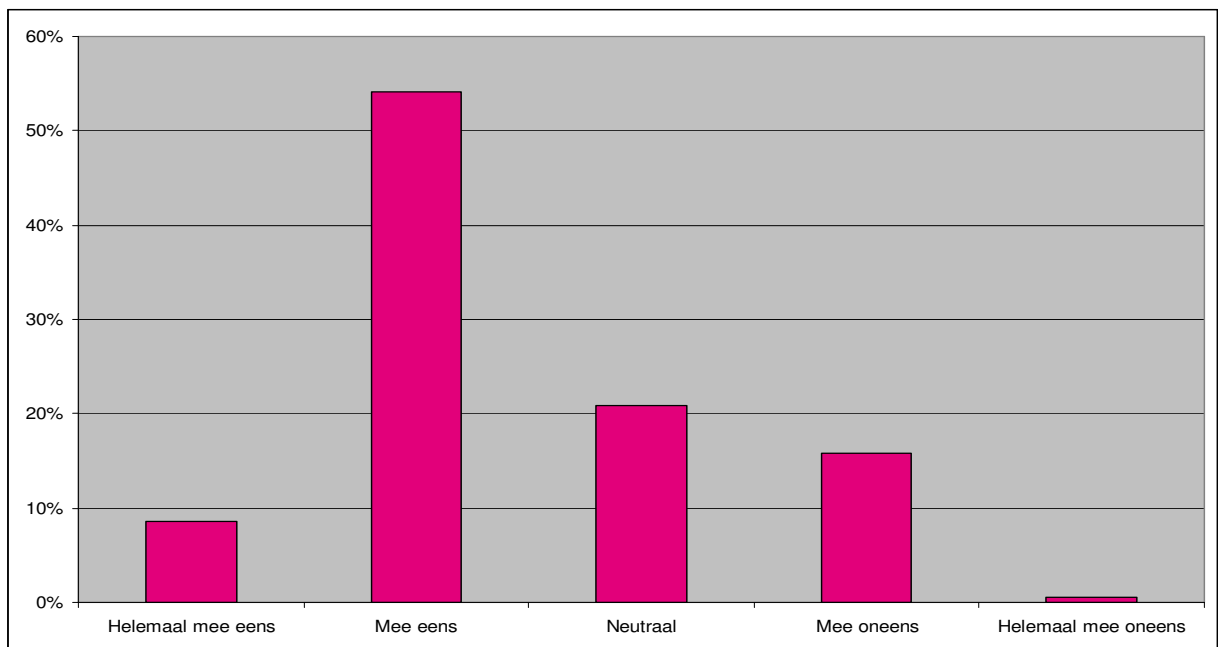
Grafiek 3: ‘Raadsleden tevreden over controle-instrumentarium’

Goede vergaderingen vooral over uitvoeringskwesties

Raadsleden vinden dat de raadsvergaderingen in hun gemeente doelmatig en doeltreffend zijn. 63 procent van de respondenten onderschrijft dit. Aan 'het voeren van goede en inhoudelijke debatten' kennen de raadsleden het (gemiddelde) rapportcijfer 6,1 toe. Gevraagd naar hun oordeel over de stelling dat 'een groot deel van discussies in de raad over uitvoeringskwesties gaat en niet over kaders' geeft 62,8% van de respondenten aan het hier (helemaal) mee eens te zijn. 16,4% is het (helemaal) oneens met deze stelling. Raadsdiscussies gaan dus vaak over uitvoeringskwesties.

Grafiek 4: 'Een groot deel van de discussies in de raad gaat over uitvoeringskwesties, niet over kaders'

Over de kwaliteit van de kaders die de raad stelt, zijn de respondenten minder eensgezind. 35% van de respondenten is het (helemaal) eens met de stelling dat de raad goed controleerbare kaders stelt tegenover 29% die het (helemaal) oneens is met de stelling. Als rapportcijfer voor 'het bepalen van de eigen agenda' geven raadsleden hun raad gemiddeld een 6,4. Voor 'de effectieve inzet van moties en amendementen' geven raadsleden hun raad gemiddeld een 6,9.

Barn Geurts, oud-raadslid in Amsterdam en onderzoeker en adviseur bij Gemeenteraad.nl / Jacques Necker:
 'Doelmatige en doeltreffende vergaderingen, maar discussies over politieke hoofdlijnen komen niet van de grond. Het is een beeld dat we vaker zien. Een betrokken raadslid stelt een gedetailleerde vraag, en voor je het weet krijgen alle raadsleden stapels stukken aangeleverd, waar dan toch iedereen weer een mening over heeft. Het begint voor een raadslid met prioriteiten stellen. Stel aan het begin van een raadsperiode je eigen prioriteiten en hou daar aan vast'.

Tevredenheid over griffie

Raadsleden zijn tevreden over het functioneren van de griffie (gemiddeld 7,5). Het grootste gedeelte van de respondenten (38,8%) waardeert het functioneren van de griffie met een 8. Daarnaast meent 88,8% dat de griffie voldoende capaciteit in huis heeft om de raad te ondersteunen. Deze ondersteuning dient volgens 74,1% zowel uit inhoudelijke ondersteuning als uit procedurele ondersteuning te bestaan.

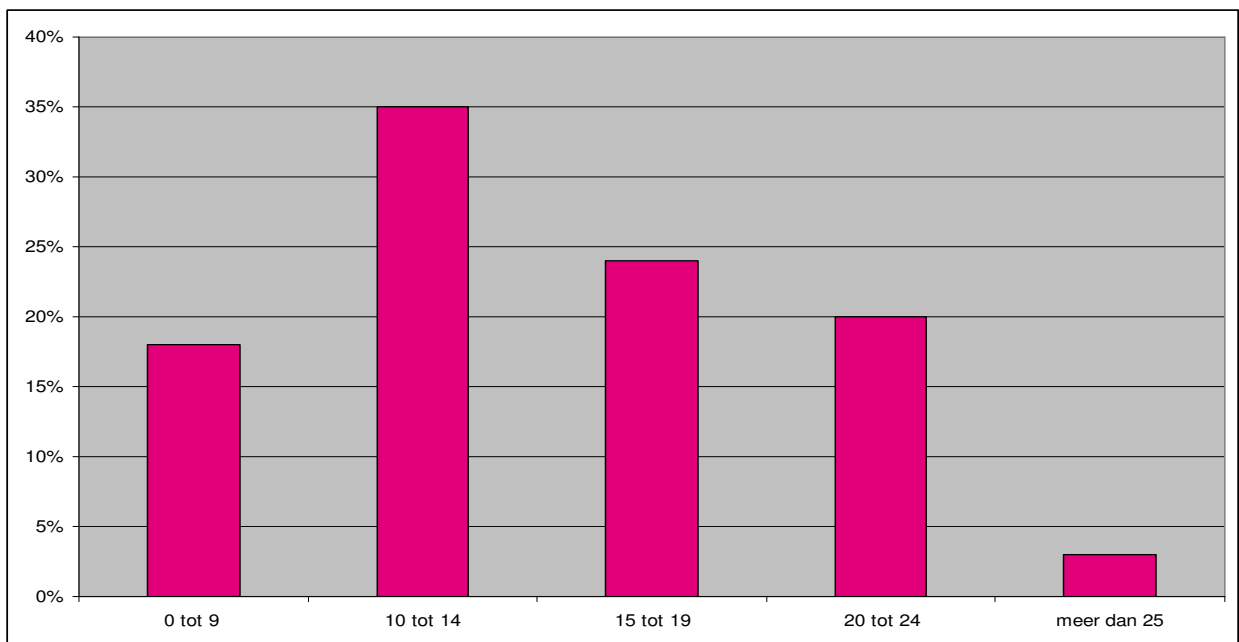
Jan Dirk Pruim, griffier in Almere en adviseur bij gemeenteraad.nl / Jacques Necker:

'Colleges zijn niet beschroomd om het beste personeel voor zichzelf te regelen. Doordat gemeenteraden daarvan nog niet het nut voor zichzelf inzien, onthouden ze zich niet alleen veel ontwikkelingsmogelijkheden, maar lopen ze ook het risico het bestuur een goed evenwicht te onthouden. Bedenk dus dat een kwalitatief hoogwaardige griffie zorgt voor noodzakelijk tegenwicht en ook de kans vergroot op persoonlijk succes en fractiesucces'.

Raadsleden besteden 14 uur per week aan raadswerk

In totaal vulden 1526 respondenten de enquête in. 43% van deze groep kwam dit jaar voor de eerste keer in de gemeenteraad. Gemiddeld besteden de respondenten 13,9 uur per week aan hun raadswerk, waarbij de grootste groep aangeeft 10 uur per week aan het raadswerk te besteden. Er treden hierbij geen significante verschillen op tussen de ervaren raadsleden en de nieuwe, die kennelijk goed voorbereid door hun ervaren collega's aangeven dat ze denken ongeveer 10 uur per week aan het raadswerk te gaan besteden.

Grafiek 5: 'Hoeveel uur per week besteedt u gemiddeld aan het raadswerk?'

30% van de respondenten zit in de raad namens een lokale (combinatie)partij. De overige raadsleden zijn aangesloten bij landelijke partijen. Wat betreft ervaring scoren vooral de SGP raadsleden hoog met een gemiddelde van 8,3 'dienstjaren'. Ook de lokale partijen brengen met een gemiddelde van 7,2 jaren veel ervaring in de raden.

Raadsledenpanel

Om de acht weken peilt Gemeenteraad.nl de mening van een panel van raadsleden over actuele onderwerpen. Wilt u zich ook aanmelden voor het panel, stuur dan een e-mail naar info@gemeenteraad.nl.

Vragen

Heeft u vragen of opmerkingen over deze Monitor of de analyse die wij schetsen? Deel deze met ons via de LinkedIn [Groep voor raadsleden](#) of door een reactie achter te laten op www.gemeenteraad.nl. Als u nog vragen heeft over enquête neem dan contact op met Evert Jan Kruiswijk Jansen (evertjan@necker.nl of 06 47041491)

Over Gemeenteraad.nl / Jacques Necker & Van Naem

Jacques Necker is een politiek-bestuurlijk onderzoeks- en adviesbureau. Ons bureau is vernoemd naar de historische persoon Jacques Necker. Hij was bankier, publicist en bestuurder en werd in 1776 minister van Financiën in Frankrijk. Zijn idealen zijn leidend in onze dienstverlening: een sterke volksvertegenwoordiging, een daadkrachtig bestuur en een transparante overheid. Naast Jacques Necker, kent u ons van het platform Gemeenteraad.nl en Griffie.nl.

Sinds juli 2010 zijn Van Naem organisatieadviseurs en Jacques Necker partners geworden. Door de fusie is een combinatie ontstaan van veertig professionals die sterk zijn in onderzoek en advies en die hun motivatie halen in werk dat maatschappelijk relevant is.